

Spis treści

Od Autora	5
------------------------	----------

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1. Czy prawo międzynarodowe jest prawem?	8
- Lachs M., Rzecz o nauce prawa międzynarodowego, Ossolineum, Wrocław - Łódź 1986	8
- Akehursts, A modern introduction to international law, 6th ed., Londyn 1987	9
2. Podstawa obowiązywania prawa międzynarodowego	13
- Bierzanek R i Symonides J., Prawo międzynarodowe publiczne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992	13
3. Niektóre sposoby zagwarantowania realizacji prawa międzynarodowego	16
- Kazus układu o komunikacji lotniczej, Francja v. USA, Trybunał Arbitrażowy 1978	16
- Sutor J., Stosowanie sankcji prawnomiędzynarodowych, "Sprawy Międzynarodowe" 1988, nr 4	20
- Karta Narodów Zjednoczonych z 26 VI 1945 r.	23
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 660 z 2 VIII 1990 r.	25
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 661 z 6 VIII 1990 r.	26
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 665 z 25 VIII 1990 r.	27
4. Zasady kształtujące współczesne stosunki międzynarodowe	28
- Deklaracja zasad rządzących wzajemnymi stosunkami między Państwami uczestniczącymi	28

PRAWO ZWYCZAJOWE

1. Pojęcie prawa zwyczajowego	37
- Bierzanek R., Studia nad społecznością międzynarodową. Źródła prawa międzynarodowego. Wydawnictwo UMCS, Lublin 1991	37
- Kolumbia v. Peru, sprawa dot. azylu dyplomatycznego, orzeczenie MTS z 1950 r.	44
2. Powstanie prawa zwyczajowego - rola uznania oraz rola sądów międzynarodowych w tym procesie	45
- Wolfke K., Zwyczaj we współczesnym prawie międzynarodowym, Wrocław 1963	45
3. Relacje pomiędzy prawem zwyczajowym a prawem traktatowym	53
- RFN v. Holandia oraz RFN v. Dania, sprawy dot. delimitacji szelfu kontynentalnego na Morzu Północnym, orzeczenie MTS z 1969 r. . .	53
- Nikaragua v. USA, sprawa dot. działań militarnych i paramilitarnych przeciwko Nikaragui, orzeczenie MTS z 27 VI 1986 r.	60

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

1. Budowa umowy międzynarodowej	63
- Instrukcja o formie umów międzynarodowych - załącznik do zarządzenia nr 20 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 II 1969 r.	63
2. Zastrzeżenia do umów międzynarodowych	75
2.1. Zastrzeżenia do umów, które nie zawierają klauzuli o dopuszczalności składania zastrzeżeń	75
- Opinia doradcza MTS-u o dopuszczalności zastrzeżeń do Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa	75
2.2. Zastrzeżenia do umów, które zawierają klauzule o dopuszczalności składania zastrzeżeń	78

- Art. 64 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.	78
- Wybrane zastrzeżenia i oświadczenia do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.	78
- Art. 42 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r.	80
- Wybrane zastrzeżenia i sprzeciwy złożone do konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r.	81
3. Nieważność umów międzynarodowych	84
- Sandorski J., Nieważność umów międzynarodowych, Poznań 1978	84
- Harris D.J., Cases and materials on international law, London 1983	87
4. Wygaśnięcie umów międzynarodowych	94
4.1. Wygaśnięcie umowy zgodną wolą wszystkich stron	94
- Protokół o likwidacji RWPG z 28 VI 1991 r.	94
- Protokół o utracie mocy Układu o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z 14 V 1955 r.	95
4.2. Wypowiedzenie umowy zgodnie z jej postanowieniami	97
- Oświadczenie rządowe z 12 IX 1973 r. w sprawie wypowiedzenia przez PRL konwencji nr 48 MOP	97
4.3. Zasadnicza zmiana okoliczności	98
- Sprawa dotycząca rybołówstwa, Wlk. Brytania v. Islandia	98

ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

1. Podmiotowość prawna międzynarodowych organizacji rządowych	101
- Opinia doradcza MTS-u w sprawie odszkodowań za straty poniesione w służbie NZ	101

- Wybrane postanowienia regulujące zdolność traktatową organizacji międzynarodowych	107
- Konwencja dotycząca przywilejów i immunitetów NZ z 13 II 1946 r.	107
- Konwencja o prawie traktatów organizacji międzynarodowych z 1986 r.	107
- Karta Narodów Zjednoczonych	107
- Traktat o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej	110
- Statut Rady Europy	111
2. Funkcje, struktura, procedura głosowania i charakter prawny uchwał wybranych organizacji międzynarodowych	112
2.1. Organizacja Narodów Zjednoczonych	112
2.2. Wspólnota Europejska	117
2.3. Rada Europy	127
3. Międzynarodowe organizacje pozarządowe	131
- Art. 71 Karty NZ	131
- Rezolucja Rady Gospodarczo-Społecznej 1296 z 23 V 1968 r.	132

ODPOWIEDZIALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

1. Odpowiedzialność międzynarodowa państwa	137
- Starke J., Introduction to International Law, London 1984	137
1.1. Odpowiedzialność w przypadku naruszeń prawa międzynarodowego	139
- Odpowiedzialność państwa w prawie międzynarodowym. Praca zbiorowa pod red. R. Sonnenfeld, PISM, Warszawa 1980 r.	139
- Sprawa Cieśniny Korfu (Wlk. Brytania v. Albania), orzeczenie MTS z 9 IV 1949 r.	141

- Sprawa statku "Rainbow Warrior" (Nowa Zelandia v. Francja), orzeczenie arbitrażowe z 1987 r.	143
- Projekt konwencji w sprawie międzynarodowej odpowiedzialności państw opracowany przez komisję Prawa Międzynarodowego	144
1.2. Odpowiedzialność w przypadku działalności zgodnej z prawem międzynarodowym	146
- Odpowiedzialność państwa w prawie międzynarodowym. Praca zbiorowa pod. red. R. Sonnenfeld, PISM, Warszawa 1980 ...	146
- Sprawa huty Trail Smelter (USA v. Kanada), orzeczenie arbitrażowe z 1941 r.	147
- Deklaracja Sztokholmska w sprawie środowiska naturalnego z 1972 r.	148
- Sprawa satelity Kosmos 954	149
1.3. Następstwa odpowiedzialności międzynarodowej państwa	151
- Sprawa fabryki chorzowskiej (Niemcy v. Polska), orzeczenie STSM z 26 VII 1927 oraz 1928 r.	151
- Odpowiedzialność państwa w prawie międzynarodowym. Praca zbiorowa pod. red. R. Sonnenfeld, PISM, Warszawa 1980	152
- L. Ehrlich, Prawo międzynarodowe, wyd. IV. Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1958	153
- Projekt konwencji w sprawie międzynarodowej odpowiedzialności państw opracowany przez Komisję Prawa Międzynarodowego	156
2. Odpowiedzialność międzynarodowa osób fizycznych	161
- Konwencja w sprawie mórz pełnych z 29 IV 1958 r.	161
- Porozumienie w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych osi europejskiej z 8 VIII 1945 r.	163
- Rezolucja 808 przyjęta przez Radę Bezpieczeństwa ONZ 22 II 1993 r.	164

- Wieruszewski R., Międzynarodowy Trybunał Karny dla osądzenia sprawców naruszeń prawa humanitarnego w b. Jugosławi. "Państwo i Prawo" 1993 166
- Rezolucja 827 przyjęta przez Radę Bezpieczeństwa ONZ 25 V 1993 r. 172
- Karński K., Realizacja idei utworzenia międzynarodowego sądownictwa karnego "Państwo i Prawo" 1993 174

AZYL, EKSTRADYCJA PRZESTĘPCÓW ORAZ SUBSTYTUTY EKSTRADYCJI

1. Azyl 179

- Deklaracja o azylu terytorialnym przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 14 XII 1967 r. 179
- Art. 88 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1952 r. 181
- Ustawa o cudzoziemcach z dnia 31 XII 1963 r. 182
- B. Wierzbicki, O azylach i ekstradycji przestępców, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1982 182

2. Ekstradycja przestępców 185

2.1 Podstawy prawne 185

- B. Wierzbicki, O azylach i ekstradycji przestępców, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1982 185
- Europejska konwencja o ekstradycji z 13 XII 1957 r. 188
- Umowa między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Litewską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych z 26 I 1993 r. 205

2.2. Wniosek o ekstradycję przestępcy 212

- Wniosek o ekstradycję z RP do RFN 212
- Wniosek o ekstradycję z RFN do RP 214

2.3 Podstawowe zasady ekstradycji przestępców 215

- L. Levy v. Attorney General, Honkong, 25 III 1987 r. 215

- Sprawa RFN a Rauca, Kanada, Sąd Apelacyjny w Ontario, 12 IX 1983 r.	216
- Art. 9 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 16 XII 1966 r.	218
- Art. 3 Europejskiej konwencji o ochronie praw i podstawowych wolności z 4 XI 1950 r.	219
- Umowa między RPA a Wysokim Komisarzem ONZ ds. Uchodźców o dobrowolnej repatriacji i reintegracji osób powracających do RPA z 4 IX 1991 r.	219
- R. v. Governor of Pentoville Prison, ex parte Budlong oraz R. v. Governor of Holloway Prison, ex parte Kember, Anglia, Divisional Court, 30 XI 1979 r.	220
2.4. Postanowienie o wydaniu	224
- Postanowienie o wydaniu z Królestwa z Belgii do RP	224
3. Sybstyty ekstradycji	225
3.1. Wydalenie (deportacja)	225
- Rezek J., Reciprocity as a Basis for Extradition, British Year Book of International Law 1981, vol. Lii	225
3.2. Przekazanie policyjne	226
- Miyanda v. Attorney-General. Zambia, Sąd Najwyższy, orzeczenie z 30 XI 1983 r.	226
- Orzeczenie Sądu Najwyższego PRL z 10 II 1958 r.	227
3.3. Urowadzenie	228
- List Sekretarza Stanu Shultza'a do Sekretarza Stanu Clarka z 11 I 1988 r.	228
- United States v. Alvare Machain, orzeczenie Sądu Najwyższego USA w sprawie USA v. Alvarez-Machain	228
- List rządu Meksyku występującego jako Amicus Curiae na rzecz Alvarez'a-Machain'a	230
- Nota MSZ Kanady do Ambasady USA w sprawie Derrick Hills'a	232

MIĘDZYNARODOWA OCHRONA PRAW CZŁOWIEKA

1. Moc obowiązująca umów dotyczących praw człowieka	235
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych	235
- Nota Stałego Przedstawiciela PRL przy NZ skierowana do Sekretarza Generalnego informująca o zawieszeniu stosowania niektórych postanowień Paktu	237
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych	239
- Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności	240
- Kазus Lawless'a	241
2. Prawa obywatelskie, społeczne i polityczne	243
- Kазus Pauli Marcx	243
- Kазus Yang'a, James'a i Webstar'a	246
3. Środki międzynarodowej kontroli realizacji praw człowieka	248
- Deklaracja o przystąpieniu przez Polskę do Protokołu Fakultatywnego	248
- Deklaracja o uznaniu przez Polskę kompetencji Europejskiej Komisji Praw Człowieka	249
- Deklaracja o uznaniu przez Polskę kompetencji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	250
- Trzecie, okresowe sprawozdanie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z realizacji przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych	250

UZNANIE PAŃSTW

1. Powstanie i upadek państw	269
- Antonowicz L., Pojęcie państwa w prawie międzynarodowym, PWN, Warszawa 1974	269

- Antonowicz L., Podręcznik prawa międzynarodowego, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 1993	270
- Konferencja w sprawie Jugosławii, Komisja Arbitrażowa, Opinia nr 8 z 4 VII 1992 r.	276
2. Granice nowo powstałych państw	278
- Konferencja w sprawie Jugosławii, Komisja Arbitrażowa, Opinia nr 3 z 11 I 1992 r.	278
3. Kryteria brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o uznaniu	278
- Zlecenia co do uznawania nowych państw w Europie Wschodniej oraz ZSRR, przyjęte przez Wspólnotę Europejską oraz jej członków w dniu 16 XII 1991 r.	278
- Konferencja w sprawie Jugosławii, Komisja Arbitrażowa, opinia nr 10 z 4 VIII 1992 r.	281
- S. v. Banda and Others, Bophuthatswana, Sąd Najwyższy, 6 II 1989 r.	282
- Shaw M., International Law, Second Ed., Grotius Publications Limited, Cambridge 1986	284
- Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 277 z 18 III 1970 r.	286

SUKCESJA PAŃSTW

- Konferencja w sprawie Jugosławii, Komisja Arbitrażowa, Opinia nr 9 z 4 VII 1992 r.	287
- Mullerson R., The continuity and succession of states, by reference to the former USSR and Yugoslavia. International and Comparative Law Quarterly 1993, vol. 42, part 3	288
- Shaw M., International Law, Second Ed., Grotius Publications Limited, Cambridge 1986	291
- Konwencja o sukcesji państw w odniesieniu do traktatów, przyjęta w Wiedniu 22 VII 1978 r.	295

ZAŁATWIANIE SPORÓW MIĘDZYNARODOWYCH

1. Pojęcie oraz istota sporu międzynarodowego	301
- Ehrlich L., Prawo międzynarodowe, wyd. IV, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1958	301
- Bierzanek R., Załatwianie sporów międzynarodowych 1945-1973, Wydawnictwo MON, Warszawa 1974	305
2. Dyplomatyczne sposoby załatwiania sporów	312
- Bierzanek R., Załatwianie sporów międzynarodowych 1945-1973. Wydawnictwo MON, Warszawa 1974	312
- Projekt zasad koncyliacji w sporach między państwami przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu XI 1990 r.	326
3. Załatwianie sporów w systemie ONZ	336
3.1. Rada Bezpieczeństwa ONZ	338
- Art. 34-38 Karty Narodów Zjednoczonych z 26 VI 1945 r.	338
3.2. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	339
3.2.1. Skład Trybunału	339
- Art. 2, 3, 31 Statutu MTS z 26 VI 1945 r.	339
3.2.2. Kompetencja Trybunału	341
- Art. 34-36 Statutu MTS z 26 VI 1945 r.	341
- Deklaracja USA dotycząca przyjęcia obowiązkowej jurysdykcji MTS-u z 14 VIII 1946 r.	343
- Zastrzeżenie USA z 6 IV 1984 r.	344
- Wypowiedzenie deklaracji USA z 7 X 1985 r.	345
- Sprawa dotycząca militarnej oraz paramilitarnej działalności w Nikaragui rozpatrywana przez MTS w 1986 r.	345
- Art. 59 Statutu MTS z 26 VI 1945 r.	347
- Art. 94 Karty ONZ z 26 VI 1945 r.	347